Societat | NacióDigital | Actualitzat el 12/02/2020 a les 15:00

Vall d'Hebron lidera un macroestudi europeu sobre la relació entre el còlon irritable i els trastorns mentals

Es calcula que el 10% de la població adulta pateix aquesta síndrome intestinal, que pot afectar molt la vida diària

El doctor Javier Santos, de la Unitat de Gastroenterologia de Vall d'Hebron, amb una pacient que pateix còlon irritable | ACN

L'Hospital Vall d'Hebron ha posat en marxa un macroprojecte europeu per entendre millor la relació entre la síndrome de l'intestí irritable i els trastorns mentals com l'ansietat o la depressió, així com malalties somàtiques com la fibromiàlgia i la síndrome de fatiga crònica. És el projecte DISCOvERIE i hi participaran 19 institucions sanitàries, universitats, centres de recerca i empreses de diversos països. Té un finançament de 6 milions d'euros per a un període de cinc anys (2020-2024); d'aquests, 1,3 MEUR corresponen a Vall d'Hebron. Es calcula que el 10% de la població pateix còlon irritable, que s'associa amb freqüència amb depressió, ansietat i trastorns somàtics i pot afectar molt la vida diària. Té una incidència més alta entre les dones.

"L'aparell digestiu és el segon cervell i volem entendre realment què hi està passant. Per què algunes persones desenvolupen un còlon irritable senzill i altres tenen associacions [amb altres malalties]? Hi ha altres factors, com genètics, que fan que una persona sigui més vulnerable que una altra, però tot això s'ha d'investigar en estudis a gran escala com aquest", ha afirmat el doctor Javier Santos, de la Unitat de Gastroenterologia de Vall d'Hebron i investigador del VHIR, en la presentació del projecte DISCOvERIE, aquest dimarts.

L'estudi pretén identificar les causes de l'associació entre malalties de l'intestí i trastorns mentals o somàtics i aconseguir biomarcadors més precisos per facilitar la prevenció, el diagnòstic precoç i el tractament de trastorns com la depressió. "Volem generar guies clíniques perquè es pugui

optimitzar el seguiment dels pacients a tot Europa. És un objectiu ambiciós", ha fet notar el doctor Santos, investigador principal del grup de recerca en Fisiologia i Fisiopatologia Digestiva del VHIR.

El doctor Javier Santos, de Gastroenterologia de Vall d'Hebron, i el cap de Psiquiatria, el doctor Josep Antoni Ramos-Quiroga, en roda de premsa aquest dimarts Foto: ACN

Aquest macroprojecte s'emmarca en la línia de recerca que es estudia l'eix intestí-cervell. "És una línia de recerca important a hores d'ara que vol demostrar que hi ha una relació molt íntima entre allò que passa als budells i el funcionament del cervell", ha afirmat el cap del Servei de Psiquiatria i investigador principal del grup de Psiquiatria, Salut mental i Addiccions del VHIR, el doctor Josep Antoni Ramos-Quiroga. Els doctors Santos i Ramos-Quiroga són els coordinador de l'estudi.

En l'estudi hi participaran 800 pacients de tot Europa i els investigadors faran una caracterització clínica, psicosocial i biològica dels pacients amb còlon irritable afectats per trastorns mentals i comorbiditats somàtiques amb un enfocament particular en les diferències relacionades amb l'edat, el gènere i l'estil de vida. A més, d'aquests pacients, 500 seran seguits durant tres anys per identificar els factors i mecanismes que puguin influir de manera determinant en l'aparició de trastorns mentals i somàtics. Tot el coneixement que se'n derivi es traslladarà a la pràctica clínica i facilitarà el desenvolupament d'enfocaments més personalitzats dels tractaments mèdics.

L'estudi DISCOvERIE (Desenvolupament, diagnòstic i prevenció de malalties somàtiques i trastorns mentals relacionats amb el gènere en la síndrome d'intestí irritable a Europa) és un projecte públic, pioner i s'emmarca en el Programa d'investigació europeu Horitzó 2020. Un altre dels reptes és crear una Xarxa Europea de Referència per al síndrome d'intestí comòrbid (COIBSnet) que integri a proveïdors d'atenció mèdica a tot Europa.

Entre el 25 i el 44% de la població amb còlon irritable presenta un trastorn mental

El síndrome de l'intestí irritable, o còlon irritable, és un trastorn gastrointestinal crònic que es caracteritza per dolor abdominal recurrent, diarrea o restrenyiment, excés de gasos i intoleràncies alimentàries i que s'observa principalment en dones joves i de mitjana edat. A Europa, es calcula

que el pateixen fins a 85 milions de persones i és dues vegades més comuna en dones que en homes. Entre el 25 i el 44% també presenten trastorns mentals, com el trastorn d'ansietat generalitzada i la depressió, que són els més comuns, i entre el 14 i el 32%, comorbiditats somàtiques com la fibromiàlgia i la síndrome de fatiga crònica.

Malgrat l'alta prevalença del còlon irritable, fins ara no s'havia impulsat des de les institucions europees un gran projecte de recerca global com l'actual. Aquest trastorn també té un fort impacte socioeconòmic, d'uns 43.000 milions d'euros a Europa, segons alguns estudis. "Fins ara malalties com el còlon irritable es consideraven poc greus, però la veritat és que quan parlem amb els pacients, veiem que la seva qualitat de vida està molt afectada. Imagineu una persona jove, que ha d'anar a treballar, que té diarrea, que està deprimida, i que té altres dolors somàtics. I això un dia i un altre i un altre", ha afirmat el doctor Santos, que ha afegit que molts pacients tenen problemes a la feina per aquest motiu.

"Repercuteix molt en la meva vida diària"

La Judith no recorda els dies en què no ha sentit dolor. Judith Pardo, de 41 anys, té còlon irritable. Els símptomes van començar quan en tenia 28. "Des de fa anys està repercutint molt en la meva vida diària, físicament i mentalment. Són uns dolors molt intensos i he de prendre molta medicació. És molt difícil trobar la combinació de medicaments que funcioni bé. També m'afecta socialment. Jo treballava sense problemes des dels 19 anys i vaig acabar perdent la feina, per faltar-hi, per les contínues visites als metges o estar constantment al bany", explica.

Abans que li diagnostiquessin còlon irritable, va passar per molts especialistes. "Com que no trobaven la solució, m'acabaven dient que era una cosa mental. Vaig arribar amb el doctor Santos en una situació bastant desesperada i ara em costa molt remuntar", assenyala, per reflexionar sobre les dificultats de l'entorn a comprendre aquest trastorn: "No és una malaltia molt coneguda o no es tracta com s'hauria de fer". Judith parla dels seus pares, el seu suport vital: "M'ajuden moltíssim però es fan grans i això em fa pensar molt en el futur que em pot esperar".